

2023/2418

2023 10 26

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2023/2418

2023 m. spalio 18 d.

kuriuo nustatoma priemonė Europos gynybos pramonei stiprinti vykdant bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus (EDIRPA)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 173 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) 2022 m. kovo 11 d. Versalyje susitikę ES valstybių ar vyriausybės vadovai įsipareigojo stiprinti Europos gynybos pajėgumus, atsižvelgdami į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą. Jie susitarė iš esmės padidinti gynybos išlaidas, kurti tolesnes paskatas, kuriomis būtų skatinamos valstybių narių bendradarbiavimu grindžiamos investicijos į bendrus projektus ir bendri gynybos pajėgumų viešieji pirkimai, toliau investuoti į pajėgumus, būtinus visų rūšių misijoms ir operacijoms vykdyti, skatinti sinergiją bei inovacijas ir stiprinti bei plėtoti Europos gynybos pramonę, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones (toliau – MVĮ);
- (2) dėl 2022 m. vasario 24 d. Rusijos nepateisinamos invazijos į Ukrainą ir jos tebesitęsiančio agresijos karo tapo aišku, kad būtina skubiai imtis veiksmų esamiems trūkumams pašalinti. Europoje vėl prasidėjo didelio intensyvumo karas ir teritorinis konfliktas, darantis neigiamą poveikį Sąjungos bei valstybių narių saugumui; dėl to reikia iš esmės padidinti valstybių narių pajėgumą užpildyti skubiausiai šalinamas ir esmines spragas, ypač tas, kurios padidėjo dėl gynybos produktų siuntimo į Ukrainą;
- (3) dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą labai išryškėjo poreikis pritaikyti Europos gynybos technologinę ir pramoninę ir bazę (toliau – EGTPB) prie struktūrinių pokyčių, sustiprinti Sąjungos karinės srities mokslinius tyrimus ir plėtrą, modernizuoti karinę įrangą ir stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą vykdant viešuosius pirkimus gynybos srityje;
- (4) 2022 m. gegužės 18 d. Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) pateikė Bendrą komunikatą dėl investicijų gynybos srityje spragų analizės ir tolesnių veiksmų. Bendrame komunikate atkreiptas dėmesys į pasekmes, kurias nulėmė tai, kad daugybę metų gynybai buvo skiriama per mažai lėšų, ir į tai, kad Sąjungos gynybos sektoriuje yra finansinių, pramonės ir pajėgumų spragų. Bendrame komunikate nurodyta, kad Europoje vėl prasidėjus karui paaiškėjo, jog esama susikaupusių spragų ir trūkumų kalbant apie karines atsargas, sumažėjusių pramoninės gamybos pajėgumų, o bendri viešieji pirkimai ir bendradarbiavimas yra riboti. Bendrame komunikate taip pat atkreiptas dėmesys į spragas, darančias tiesioginį poveikį valstybių narių ginkluotųjų pajėgų veiksmų laisvei, ir į tai, jog skubiai reikia papildyti tam tikras atsargas, pakeisti pasenusią karinę įrangą, pavyzdžiui, buvusioje Sovietų Sąjungoje suprojektuotą ar pagamintą įrangą, ir stiprinti strateginius pajėgumus;

⁽¹⁾ OL C 486, 2022 12 21, p. 168.

⁽²⁾ 2023 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2023 m. spalio 9 d. Tarybos sprendimas.

- (5) Bendrame komunikate kaip būdas paskatinti valstybes nares savanoriškai vykdyti bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus, kad būtų užpildytos skubiausiai šalintinos ir esminės spragos, ypač atsiradusios reaguojant į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, taip pat pasiūlyta speciali solidarumo dvasia grindžiama trumpalaikė priemonė;
- (6) pasiūlyta nauja specialia trumpalaikė priemonė siekiama padėti stiprinti bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus gynybos srityje ir, pasitelkiant susijusį Sąjungos finansavimą, stiprinti Sąjungos gynybos pramonės pajėgumus, be kita ko, didinant gynybos produktų gamybą. Ji taip pat prisidės prie 2007 m. Europos gynybos agentūros valdančiosios tarybos nustatyto bendro kiekybinio kriterijaus skirti 35 % Europos bendradarbiaujamiesiems įrangos viešiesiems pirkimams;
- (7) todėl tų pastangų pagrindas turėtų būti EGTPB stiprinimas. Iš tiesų vis dar esama sunkumų bei spragų ir susiskaidymo; dėl to trūksta bendradarbiaujamųjų veiksmų ir produktų sąveikos;
- (8) šiame reglamente nustatyti konkreti struktūra, tinkamumo finansuoti sąlygos ir kriterijai yra skirti specialiai trumpalaikiai priemonei ir yra nustatyti atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes ir dabartinę kritinę padėtį;
- (9) dabartiniame gynybos rinkos kontekste, kuriam būdinga didesnė grėsmė saugumui ir reali didelio intensyvumo konflikto galimybė, valstybės narės sparčiai didina savo gynybos biudžetus ir siekia atlikti panašių gynybos produktų pirkimus. Dėl to paklausa galėtų viršyti EGTPB gamybos pajėgumus, kurie šiuo metu yra pritaikyti taikos metui;
- (10) todėl galima numatyti didelę kainų infliaciją, taip pat ilgesnį pristatymo laiką, o tai gali pakenkti Sąjungos bei valstybių narių saugumui. Gynybos pramonės sektoriai turi užsitikrinti gamybos pajėgumus, kurių reikia užsakymams vykdyti, taip pat svarbiausias žaliavas ir subkomponentus. Tomis aplinkybėmis gamintojai gali teikti pirmenybę dideliems užsakymams, todėl pažeidžiamiausios valstybės, kurios nėra pakankamai didelės ir neturi finansinių išteklių dideliems užsakymams užtikrinti, galėtų likti neapsaugotos;
- (11) dabartinė geopolitinė padėtis rytinėse kaimyninėse šalyse parodė, kad nors reikėtų vengti pastangų dubliavimo, diversifikuota gynybos rinka gali prisidėti prie produktų, kurių iš karto būtų galima įsigyti rinkoje, įvairovės ir todėl gali būti naudinga siekiant tinkamai patenkinti valstybių narių neatidėliotinus poreikius;
- (12) be to, reikėtų dėti pastangas, kad padidėjus išlaidoms EGTPB būtų gerokai sustiprinta visoje Sąjungoje. Iš tiesų, jei veikla nebus koordinuojama arba nebus bendradarbiaujama, dėl didesnių nacionalinių investicijų susiskaidymas gali padidėti;
- (13) atsižvelgiant į pirmiau nurodytus sunkumus ir su jais susijusius struktūrinius pokyčius, atrodo būtina paspartinti EGTPB pritaikymą, didinti jos konkurencingumą ir veiksmingumą, laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 173 straipsnio, ir taip prisidėti prie valstybių narių gynybos pramonės pajėgumų stiprinimo ir reformavimo. Sprendžiant pramonės trūkumų problemą reikėtų skubiai užpildyti skubiausiai šalintinas spragas;
- (14) ypač reikėtų skatinti bendras investicijas ir viešuosius pirkimus gynybos srityje, nes tokiais bendradarbiaujamaisiais veiksmais būtų užtikrinta, kad būtini EGTPB pokyčiai vyktų bendradarbiaujant, būtų išvengta tolesnio susiskaidymo ir būtų didinamas sąveikumas;
- (15) tuo tikslu turėtų būti sukurta speciali trumpalaikė priemonė valstybių narių bendradarbiavimui viešųjų pirkimų gynybos srityje etapu stiprinti (toliau – Priemonė). Priemonė turėtų skatinti valstybes nares imtis bendradarbiaujamųjų veiksmų ir, visų pirma, kai jos vykdo viešuosius pirkimus siekdamos pašalinti tas spragas, daryti tai bendrai, didinant sąveikumą ir stiprinant bei reformuojant savo gynybos pramonės pajėgumus;

- (16) nedarant poveikio biudžeto valdymo institucijos prerogatyvoms, Priemonei skiriamos lėšos bus finansuojamos pagal esamą daugiamečę finansinę programą, nedarant poveikio finansavimui, jau skirtam konkretiems Sąjungos veiksams;
- (17) taikant Priemonę turėtų būti kompensuojamas su bendradarbiaujamaisiais viešaisiais pirkimais susijęs sudėtingumas ir rizika, kartu sudarant sąlygas valstybėms narėms vykdamas veiksmus pasiekti masto ekonomiją, kad būtų sustiprinta ir modernizuota EGTPB, ypač daug dėmesio skiriant MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms, taip padidinant Sąjungos pajėgumus, atsparumą ir tiekimo saugumą. Skatinant bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus taip pat sumažėtų su administracine našta ir atitinkamų sistemų gyvavimo ciklo valdymu susijusios išlaidos. Priemonę turėtų papildyti pastangos stiprinti Europos gynybos ir saugumo rinkas, paslaugas bei sistemas ir sukurti vienodas sąlygas tiekėjams iš visų valstybių narių. Bendradarbiaujamieji viešieji pirkimai EGTPB bendroje rinkoje sudaro sąlygas masto ekonomijai ir užtikrina gamybos bei technologijų inovacijas ir efektyvumą;
- (18) Priemonė grindžiama Bendrų viešųjų pirkimų gynybos srityje darbo grupės, Komisijos ir vyriausiojo įgaliotinio bei Europos gynybos agentūros vadovo sudarytos vadovaujantis 2022 m. gegužės 18 d. bendru komunikatu, darbu, kuriuo siekiama koordinuoti labai trumpalaikius viešųjų pirkimų gynybos srityje poreikius ir bendradarbiauti su valstybėmis narėmis bei Sąjungos gynybos srities gamintojais, kad būtų remiami bendri viešieji pirkimai siekiant papildyti atsargas, visų pirma, atsižvelgiant į Ukrainai teikiamą paramą, ir Priemone atsižvelgiama į tos grupės darbą;
- (19) dėl saugumo padėties Europoje reikia skubiai apsvarstyti, kaip sumažinti pernelyg didelį susiskaidymą naudojantis atskiromis Sąjungos iniciatyvomis ir kaip strategiškai susieti atitinkamas priemones. Priemonė yra skirta užtikrinti darną su esamomis Sąjungos bendradarbiavimo iniciatyvomis, susijusiomis su gynyba, tokiomis kaip Pajėgumų plėtojimo planas, suderinta metinė peržiūra gynybos srityje, Europos gynybos fondas ir nuolatinis struktūrizuotas bendradarbiavimas, ir Priemone kuriama sinergija su kitomis Sąjungos programomis. Priemonė visiškai atitinka saugumo ir gynybos strateginio kelrodžio užmojį. Kai tinkama, taip pat galima atsižvelgti į regioninius ir tarptautinius prioritetus, įskaitant nustatytus Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos kontekste, jeigu jie atitinka Sąjungos prioritetus ir netrukdo nė vienai valstybei narei ar asocijuotajai valstybei dalyvauti, kartu siekiant išvengti bereikalingo dubliavimo;
- (20) kadangi Priemonės tikslas yra didinti Sąjungos gynybos pramonės konkurencingumą ir veiksmingumą, siekiant pasinaudoti Priemone, su rangovais ar subrangovais, kurie yra įsisteigę Sąjungoje ar asocijuotose valstybėse ir kurių nekontroliuoja neasocijuotosios trečiosios valstybės ar neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektai, turės būti sudarytos bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų sutartys. Tomis aplinkybėmis rangovų ar subrangovų kontrolė turėtų būti suprantama kaip gebėjimas tiesiogiai ar netiesiogiai per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų daryti lemiamą įtaką rangovui ar subrangovui. Be to, siekiant užtikrinti Sąjungos bei valstybių narių saugumo ir gynybos interesų apsaugą, bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujančių rangovų ir subrangovų infrastruktūra, patalpos, turtas ir išteklių, naudojami to viešojo pirkimo tikslais, turėtų būti valstybės narės ar asocijuotosios valstybės teritorijoje;
- (21) tam tikromis aplinkybėmis turėtų būti įmanoma nukrypti nuo principo, kad pagal Priemonę remiamame bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujantys rangovai ir subrangovai negali būti kontroliuojami neasocijuotųjų trečiųjų valstybių ar neasocijuotųjų trečiųjų valstybių subjektų. Tomis aplinkybėmis Sąjungoje ar asocijuotojoje valstybėje įsisteigęs ir neasocijuotosios trečiosios valstybės ar neasocijuotosios trečiosios valstybės subjekto kontroliuojamas rangovas ar subrangovas turėtų turėti galimybę kaip rangovas ar subrangovas dalyvauti bendradarbiaujamajame viešajame pirkime, jei įvykdomos griežtos sąlygos, susijusios su Sąjungos bei jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesais, kaip nustatyta bendros užsienio ir saugumo politikos sistemoje pagal Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) V antraštinę dalį, be kita ko, EGTPB stiprinimo atžvilgiu;
- (22) be to, į bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo procedūras ir sutartis taip pat turėtų būti įtraukiamas reikalavimas, kad gynybos produktui neturi būti taikomas neasocijuotosios trečiosios valstybės ar neasocijuotosios trečiosios valstybės subjekto apribojimas, kuriuo apribojama valstybių narių galimybė naudotis tuo gynybos produktu. Skubiais atvejais, kai skubiausiai šalintiems ir svarbiausiems valstybių narių atsargų trūkumams pašalinti EGTPB pajėgumo nepakanka arba kai EGTPB negali pateikti būtinų gynybos produktų per tinkamą terminą, tas reikalavimas neturėtų

būti taikomas, jeigu perkami produktai daugumos bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujančių valstybių narių ginkluotųjų pajėgų buvo naudojami iki 2022 m. vasario 24 d. Kai taikoma ta nukrypti leidžianti nuostata, bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančios valstybės turėtų išnagrinėti galimybę komponentus, dėl kurių atsiranda apribojimų, pakeisti iš Sąjungos ar asocijuotųjų valstybių gaunamais komponentais, kurių atžvilgiu apribojimų nėra;

- (23) dotacijos pagal Priemonę turėtų būti teikiamos kaip finansavimas, nesusijęs su išlaidomis, ir turėtų būti grindžiamos pasiektais rezultatais, atsižvelgiant į bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų darbo paketus, tarpines reikšmes ar galutines reikšmes, kad būtų sukurtas būtinas skatinamasis poveikis;
- (24) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai priimti daugiametę darbo programą siekiant nustatyti finansavimo prioritetus ir taikytinas finansavimo sąlygas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽³⁾;
- (25) kad būtų pasiektas skatinamasis poveikis, kiekvienam veiksmui skiriamo Sąjungos įnašo dydį turėtų būti galima diferencijuoti atsižvelgiant į tokius veiksnius kaip bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sudėtingumas, bendradarbiavimo ypatybės arba dalyvaujančių valstybių narių ar asocijuotųjų valstybių skaičius arba papildomų valstybių narių ar asocijuotųjų valstybių įtraukimas į esamą bendradarbiavimą, tačiau to įnašo dydis turėtų neviršyti 15 % viso Priemonės biudžeto ir turėtų būti nustatyta, kad jis negali viršyti 15 % numatomos bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sutarties vertės kiekvienam valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių narių konsorciui. Dėl to, kad viešojo pirkimo procedūrų, kuriose dalyvauja didelis skaičius rangovų arba perkamą įrangą reikia perduoti į trečiąsias valstybes, vykdymo išlaidos paprastai yra didesnės, ta viršutinė riba turėtų būti padidinta iki 20 % viso biudžeto ir 20 % numatomos bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sutarties vertės kiekvienam valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių narių konsorciui, jei viena iš viešojo pirkimo veiksmu įsigyjamų papildomų gynybos produktų kiekių gavėjų yra Ukraina ar Moldova arba jei bent 15 % numatomos bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sutarties vertės yra skiriama rangovams ar subrangovams, kurie yra MVĮ ar vidutinės kapitalizacijos įmonės. Dalyvaujančioms valstybėms narėms pritarus turėtų būti galima pirkti Ukrainai ir Moldovai skirtus papildomus gynybos produktų kiekius, atsižvelgiant į ypatingą tų dviejų Sąjungos šalių kandidačių saugumo padėtį dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą;
- (26) valstybės narės ir asocijuotosios valstybės turėtų paskirti viešojo pirkimo agentą, kuris jų vardu vykdytų bendradarbiaujamąjį viešąjį pirkimą. Viešojo pirkimo agentas turėtų būti perkančioji organizacija, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES ⁽⁴⁾ 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES ⁽⁵⁾ 3 straipsnio 1 dalyje, kuri yra įsteigta valstybėje narėje ar asocijuotojoje valstybėje, Europos gynybos agentūra ar tarptautinė organizacija;
- (27) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽⁶⁾ (toliau – Finansinis reglamentas) 193 straipsnio 2 dalį dotacija gali būti skiriama jau pradėtam įgyvendinti veiksmui, jei pareiškėjas gali įrodyti, jog veiksmą buvo būtina pradėti įgyvendinti prieš pasirašant susitarimą dėl dotacijos. Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą iš esmės pakeitė sąlygas gynybos rinkoje, prie kurių EGTPB turi prisitaikyti labai laiko požiūriu suvaržytoje aplinkoje. Atsižvelgiant į to prisitaikymo skubumą ir rimtumą, taip pat į tai, kad esama vidaus rinkos ir atitinkamų gynybos produktų tiekimo grandinių tolesnio susiskaidymo rizikos, reikėjo nedelsiant imtis valstybių narių veiksmų

⁽³⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽⁴⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

⁽⁵⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243).

⁽⁶⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

bendradarbiavimui bendrų viešųjų pirkimų srityje pradėti, kad rinkai ir EGTPB būtų pasiųstas svarbus signalas. Dėl to turėtų būti galima teikti ankstyvą Sąjungos finansinę paramą. Tokiu būdu, nukrypstant nuo Finansinio reglamento 193 straipsnio, sprendime dėl finansavimo turėtų būti galima numatyti finansinius įnašus veiksams, apimantiems laikotarpius nuo 2022 m. vasario 24 d., – net jeigu jie buvo pradėti iki pateikiant dotacijos paraišką – su sąlyga, kad jie nėra baigti anksčiau nei pasirašomas susitarimas dėl dotacijos;

- (28) šis reglamentas nedaro poveikio taisyklėms, nustatytoms, visų pirma, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/81/EB ⁽⁷⁾. Vis dėlto šiame reglamente numatomi konkretesni tinkamumo finansuoti reikalavimai. Direktyvoje 2009/81/EB numatyta, kad valstybės narės savo teisės aktuose gali numatyti galimybę sutarties dokumentuose nustatyti reikalavimus, susijusius su tiekimo saugumo ar informacijos saugumo užtikrinimu. Šis reglamentas grindžiamas tomis Direktyvos 2009/81/EB nuostatomis ir juo viešojo pirkimo agentams nustatomos pareigos dėl tinkamumo finansuoti reikalavimų, kurie turi būti įtraukti į sutarčių dokumentus. Tokios pareigos turėtų būti viršesnės už valstybės narės ir asocijuotųjų valstybių, kurioje yra įsisteigęs atitinkamas viešojo pirkimo agentas, kolizinius teisės aktus;
- (29) Komisijos rekomendacija (ES) 2018/624 ⁽⁸⁾ gynybos sektoriaus MVĮ ir tarpinėms bendrovėms siekiama sudaryti palankesnes sąlygas pateikti į tarpvalstybines rinkas. Visų pirma, joje valstybės narės raginamos naudotis Direktyvoje 2009/81/EB numatytomis lankstumo priemonėmis, pavyzdžiui, tokiomis kaip nustatyta tos direktyvos 21 straipsnyje arba tokiomis, kuriomis galimybė naudotis atsiranda dėl to, kad vis daugiau pirkimų skirstomi į dalis arba vykdomi pasitelkiant elektronines priemones. Joje valstybės narės taip pat raginamos sumažinti su viešaisiais pirkimais susijusių administracinę naštą, visų pirma, užtikrinant prašymų pateikti informaciją ar atrankos kriterijų proporcingumą. Šio reglamento kontekste valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių paskirti viešojo pirkimo agentai, vykdydami bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo veiksmus, turėtų kuo geriau pasinaudoti Komisijos rekomendacijomis, kad MVĮ būtų užtikrintos sąžiningos galimybės dalyvauti remiamame viešajame pirkime;
- (30) šiame reglamente laikotarpiui nuo 2023 m. spalio 27 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d. nustatomas Priemonei skirtas finansinis paketas, kuris Europos Parlamentui ir Tarybai metinės biudžeto sudarymo procedūros metu yra svarbiausia orientacinė suma, kaip tai suprantama 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo ⁽⁹⁾, (toliau – Tarpinstitucinis susitarimas) 18 punkte;
- (31) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽¹⁰⁾, Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 ⁽¹¹⁾, (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽¹²⁾ ir (ES) 2017/1939 ⁽¹³⁾ Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su pažeidimų ir sukčiavimo prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, prarastų, neteisėtai išmokėtų ar neteisėtai panaudotų lėšų susigrąžinimu ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimu. Visų pirma, pagal reglamentus (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams

⁽⁷⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičianti direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB (OL L 216, 2009 8 20, p. 76).

⁽⁸⁾ 2018 m. balandžio 20 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2018/624 dėl gynybos sektoriaus subiekčių ir MVĮ pateikimo į tarpvalstybinę rinką (OL L 102, 2018 4 23, p. 87).

⁽⁹⁾ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 28.

⁽¹⁰⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽¹¹⁾ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

⁽¹²⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁽¹³⁾ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra gali tirti sukčiavimo ir kitos neteisėtos veiklos atvejus, kenkiančius Sąjungos finansiniams interesams, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371 ⁽¹⁴⁾, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai, Europos Audito Rūmams ir, kiek tai susiję su tvirtesniame bendradarbiavime pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, Europos prokuratūrai, ir užtikrinti, kad visos Sąjungos lėšų naudojimo procese dalyvaujančios trečiosios šalys suteiktų lygiavertes teises;

- (32) pagal Tarybos sprendimo (ES) 2021/1764 ⁽¹⁵⁾ 85 straipsnio 1 dalį užjūrio šalyse ar teritorijose įsteigti asmenys ir subjektai yra tinkami gauti finansavimą, laikantis Priemonės taisyklių ir tikslų bei galimos tvarkos, taikomų valstybei narei, su kuria yra susijusi atitinkama užjūrio šalis ar teritorija;
- (33) šio reglamento tikslais terminas „gynybos produktai“ turėtų būti suprantamas kaip produktai, kurie patenka į Direktyvos 2009/81/EB taikymo sritį, kaip nustatyta tos direktyvos 2 straipsnyje, visų pirma, kaip produktų tipai, įtraukti į ginklų, šaudmenų ir karinių medžiagų sąrašą, išdėstytą 1958 m. balandžio 15 d. Tarybos sprendime 255/58 ⁽¹⁶⁾. Į tą sąrašą įtraukta tik įranga, kuri yra suprojektuota, sukurta ir pagaminta būtent kariniais tikslais. Tačiau sąrašas yra bendro pobūdžio ir turi būti aiškinamas plačiai, atsižvelgiant į tai, kad technologijų pobūdis, viešųjų pirkimų politika ir kariniai reikalavimai kinta, dėl to kuriama naujų tipų įranga, pavyzdžiui, remiantis Europos Sąjungos bendroju karinės įrangos sąrašu. Šio reglamento tikslais terminas „gynybos produktai“ taip pat turėtų apimti produktus, kurie, nors buvo sukurti civiliniams tikslams, vėliau buvo pritaikyti kariniams tikslams ir naudojami kaip ginklai, šaudmenys ar karinės medžiagos;
- (34) pagal ES sutarties 4 straipsnio 2 dalį už nacionalinį saugumą ir toliau išimtinai atsakinga kiekviena valstybė narė. Valstybės narės, laikydamosi nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų, tarpusavyje nustato tvarką, taikytiną išslaptintos informacijos apsaugai vykdant bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus;
- (35) Komisija saugo ES išslaptintą informaciją laikydamosi Komisijos sprendime (ES, Euratomas) 2015/444 ⁽¹⁷⁾ nustatytų saugumo taisyklių. Laikydamosi 2011 m. gegužės 4 d. Taryboje posėdžiavusių Europos Sąjungos valstybių narių susitarimo dėl išslaptintos informacijos, kuria keičiamasi Europos Sąjungos interesais, apsaugos ⁽¹⁸⁾ ir Tarybos sprendimo 2013/488/ES ⁽¹⁹⁾, valstybės narės numato ES išslaptintos informacijos apsaugos lygį, lygiavertį tam, kuris numatytas Tarybos saugumo taisyklėse, išdėstytose Sprendime 2013/488/ES;
- (36) Komisija turėtų parengti Priemonės vertinimo ataskaitą ir ją pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ne vėliau kaip 2026 m. gruodžio 31 d. Vertinimo ataskaitoje turėtų būti įvertintas veiksmų, kurių imtasi pagal Priemonę, poveikis ir veiksmingumas, ir kartu iš anksto kritiškai apmąstyta, kokiais būdais užtikrinti visus komponentus, kurių reikia Sąjungos gynybos tiekimo grandinėje, deramai atsižvelgiant į tiekimo saugumo susitarimų svarbą, ir kurių reikia EGTTPB veikimui. Be to, remiantis ypatingos svarbos technologijų stebėjimo centre vykdomu darbu, vertinimo

⁽¹⁴⁾ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

⁽¹⁵⁾ 2021 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/1764 dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos, įskaitant Europos Sąjungos ir Grenlandijos bei Danijos Karalystės santykius (Sprendimas dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją) (OL L 355, 2021 10 7, p. 6).

⁽¹⁶⁾ Sprendimas dėl prekių (ginklai, šaudmenys ir karinės paskirties medžiagos), kurioms taikomos Sutarties 223 straipsnio 1 dalies b punkto (dabar 296 straipsnio 1 dalies b punktas) nuostatos, sąrašo nustatymo (dok. 255/58) 1958 m. balandžio 15 d. protokolais: dok. 368/58.

⁽¹⁷⁾ 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/444 dėl ES išslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 72, 2015 3 17, p. 53).

⁽¹⁸⁾ OL C 202, 2011 7 8, p. 13.

⁽¹⁹⁾ 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2013/488/ES dėl ES išslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 274, 2013 10 15, p. 1).

ataskaitoje turėtų būti nurodyti su žaliavomis, komponentais bei gamybos pajėgumais susiję trūkumai ir kritinė priklausomybė nuo neasocijuotųjų trečiųjų valstybių. Vertinimo ataskaita turėtų būti Komisijos darbo, susijusio su technologijų veiksmų gairėmis, įskaitant švelninimo priemones tiems trūkumams ir kritinei priklausomybei pašalinti, pagrindas;

- (37) šis reglamentas nedaro poveikio valstybių narių diskrecijai jų su gynyba susijusių produktų eksporto politikos srityje;
- (38) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu nevirsijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (39) kad šį reglamentą būtų galima pradėti įgyvendinti kuo greičiau, jis turėtų įsigalioti skubos tvarka,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu laikotarpiui nuo 2023 m. spalio 27 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d. nustatoma trumpalaikė priemonė Europos gynybos pramonei stiprinti vykdant bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus (toliau – Priemonė).

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) bendradarbiaujamasis viešasis pirkimas – ne mažiau kaip trijų valstybių narių bendrai vykdomas viešasis pirkimas;
- 2) kontrolė – rangovo ar subrangovo atžvilgiu reiškia gebėjimą tiesiogiai ar netiesiogiai per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų daryti lemiamą įtaką rangovui ar subrangovui;
- 3) vykdomojo valdymo struktūra – pagal nacionalinę teisę paskirtas teisės subjekto organas, kai taikytina, atskaitingas vykdomajam direktoriui, kuriam suteikti įgaliojimai nustatyti to teisės subjekto strategiją, tikslus bei bendrą kryptį ir kuris prižiūri bei stebi valdymo sprendimų priėmimą;
- 4) neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektas – teisės subjektas, kuris yra įsisteigęs neasocijuotojoje trečiojoje valstybėje arba, jei jis yra įsisteigęs Sąjungoje ar asocijuotojoje valstybėje, kurio vykdomojo valdymo struktūros yra neasocijuotojoje trečiojoje valstybėje;
- 5) viešojo pirkimo agentas – perkančioji organizacija, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/24/ES 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte ir Direktyvos 2014/25/ES 3 straipsnio 1 dalyje, kuri yra įsteigta valstybėje narėje ar asocijuotojoje valstybėje, Europos gynybos agentūra ar tarptautinė organizacija ir kurią valstybės narės ir asocijuotosios valstybės paskiria jų vardu vykdyti bendradarbiaujamąjį viešąjį pirkimą;

- 6) gynybos produktai – produktai, kurie patenka į Direktyvos 2009/81/EB taikymo sritį, kaip nustatyta tos direktyvos 2 straipsnyje, įskaitant karinę medicinos įrangą;
- 7) įslaptinta informacija – bet kokia forma pateikiama informacija ar medžiaga, kurios neteisėtas atskleidimas padarytų įvairaus dydžio žalą Sąjungos arba vienos ar daugiau valstybių narių interesams ir kuri yra pažymėta ES slaptumo žyma arba ją atitinkančia slaptumo žyma, kaip nustatyta Taryboje posėdžiavusių Europos Sąjungos valstybių narių susitarime dėl įslaptintos informacijos, kuria keičiamasi Europos Sąjungos interesais, apsaugos ⁽²⁰⁾;
- 8) neskelbtina informacija – neįslaptinta informacija ir duomenys, kurie turi būti apsaugoti nuo neteisėtos prieigos ar atskleidimo dėl Sąjungos ar, kai taikytina, nacionalinės teisės aktuose nustatytų pareigų, arba siekiant užtikrinti fizinio ar juridinio asmens privatumą ar saugumą.

3 straipsnis

Tikslai

1. Priemone siekiama šių tikslų:
 - a) skatinti Europos gynybos technologinės ir pramoninės bazės (toliau – EGTPB), įskaitant MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmones, konkurencingumą ir veiksmingumą, kad Sąjunga būtų atsparesnė ir saugesnė, visų pirma, bendradarbiaujant spartinti pramonės prisitaikymą prie struktūrinių pokyčių, įskaitant jos gamybos pajėgumų sukūrimą ir didinimą, ir atveriant tiekimo grandines tarpvalstybiniam bendradarbiavimui visoje Sąjungoje, tokiu būdu EGTPB sudarant galimybes tiekti gynybos produktus, kurių reikia valstybėms narėms;
 - b) skatinti valstybių narių bendradarbiavimą gynybos srities viešųjų pirkimų procesų klausimais, kad būtų prisidedama prie solidarumo, užkertamas kelias išstūmimo efektui, didinamas viešųjų išlaidų veiksmingumas ir mažinamas pernelyg didelis susiskaidymas, taip galiausiai padedant užtikrinti didesnę gynybos sistemų standartizavimą ir didesnę valstybių narių pajėgumų sąveikumą, kartu išsaugant valstybėms narėms ir tiekimo grandinėje prieinamų produktų konkurencingumą ir įvairovę.
2. 1 dalyje išdėstytų tikslų siekiama daug dėmesio skiriant EGTPB stiprinimui ir plėtojimui visoje Sąjungoje, kad ji galėtų patenkinti, visų pirma, skubiausius bei svarbiausius gynybos produktų poreikius, pirmiausia tuos, kurie išryškėjo ar padidėjo reaguojant į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, kaip antai gynybos produktų siuntimas į Ukrainą, atsižvelgiant į Saugumo ir gynybos strateginio kelrodžio tikslus ir apsvarstant Bendrų viešųjų pirkimų gynybos srityje darbo grupės darbą. Tai galima pasiekti papildant atsargas, kurios yra išeikvotos dėl gynybos produktų perdavimo Ukrainai, be kita ko, rinkoje prieinama įranga, taip pat pakeičiant pasenusią įrangą ir stiprinant pajėgumus.

4 straipsnis

Biudžetas

1. Finansinis paketas Priemonei įgyvendinti laikotarpiu nuo 2023 m. spalio 27 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d. yra 300 mln. EUR einamosiomis kainomis.
2. 1 dalyje nurodytas finansinis paketas gali būti naudojamas Priemonei įgyvendinti skirtai techninei ir administracinei pagalbai, pavyzdžiui, parengiamajai, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklai, įskaitant institucijų informacinių technologijų sistemas.

⁽²⁰⁾ OL C 202, 2011 7 8, p. 13.

3. Valstybėms narėms pagal pasidalijamojo valdymo principą skirti ištekliai jų prašymu gali būti perkelti Priemonei, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060⁽²¹⁾ atitinkamose nuostatose išdėstytų sąlygų. Komisija tuos išteklius valdo tiesiogiai pagal Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą. Tie ištekliai naudojami atitinkamos valstybės narės naudai.

4. Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiklos, trunkančios daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.

5 straipsnis

Asocijuotosios valstybės

Europos laisvosios prekybos asociacijos narės, kurios yra Europos ekonominės erdvės narės, (toliau – asocijuotosios valstybės) gali dalyvauti įgyvendinant Priemonę, laikantis Europos ekonominės erdvės susitarime nustatytų sąlygų.

6 straipsnis

Įgyvendinimas ir Sąjungos finansavimo formos

1. Priemonė įgyvendinama taikant tiesioginį valdymą, laikantis Finansinio reglamento.
2. Sąjungos finansavimas naudojamas skatinti valstybių narių bendradarbiavimui siekiant 3 straipsnyje išdėstytų tikslų. Finansinis įnašas nustatomas atsižvelgiant į bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų bendradarbiaujamąjį pobūdį ir poreikį užtikrinti įsitraukimui į bendradarbiavimą būtiną skatinamąjį poveikį.
3. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 193 straipsnio finansiniai įnašai, kai tai būtina veiksmui įgyvendinti, gali būti naudojami veiksams, kurie pradėti iki prašymo skirti finansinius įnašus tam veiksmui pateikimo datos, su sąlyga, kad tie veiksmai nebuvo pradėti anksčiau nei 2022 m. vasario 24 d. ir nebuvo užbaigti iki susitarimo dėl dotacijos pasirašymo dienos. Atgaline data finansuoti tinkamais veiksmais laikomi veiksmai turi atitikti visus šio reglamento 8 ir 9 straipsniuose nustatytus tinkamumo finansuoti kriterijus.
4. Dotacijos, įgyvendinamos taikant tiesioginį valdymą, skiriamos ir valdomos pagal Finansinio reglamento VIII antraštinę dalį.

7 straipsnis

Finansavimo, nesusijusio su išlaidomis, naudojimas

1. Dotacijos skiriamos finansavimo, nesusijusio su išlaidomis, forma pagal Finansinio reglamento 180 straipsnio 3 dalį.
2. Kiekvienam veiksmui skirto Sąjungos įnašo dydis gali būti nustatomas remiantis tam tikrais veiksniais, pavyzdžiui:
 - a) bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sudėtingumu – bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sutarties vertė ir vykdant panašius veiksmus įgyta patirtis gali būti numatomi, kaip pirminis rodiklis;
 - b) bendradarbiavimo ypatumais, kurie, tikėtina, gali paskatinti didesnio sąveikumo rezultatus ir ilgalaikius investavimo signalus priemonei, arba

⁽²¹⁾ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienuų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159).

c) dalyvaujančių valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių skaičiumi arba papildomų valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių įtraukimu į esamą bendradarbiavimą.

3. Sąjungos finansinis įnašas kiekvienam veiksmui negali viršyti 15 % 4 straipsnio 1 dalyje nurodytos sumos ir negali būti didesnis nei 15 % numatomos bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sutarties vertės kiekvienam valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių konsorciui.

4. Nukrypstant nuo šio straipsnio 3 dalies, Sąjungos finansinis įnašas kiekvienam veiksmui gali siekti iki 20 % 4 straipsnio 1 dalyje nurodytos sumos ir negali viršyti 20 % numatomos bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sutarties vertės, jei tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

- a) viena iš viešojo pirkimo veiksmu įsigyjamų papildomų gynybos produktų kiekių gavėjų yra Ukraina arba Moldova, vadovaujantis 9 straipsniu;
- b) bent 15 % numatomos bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sutarties vertės skiriama rangovams arba subrangovams, kurie yra MVĮ arba vidutinės kapitalizacijos įmonės.

8 straipsnis

Finansuoti tinkami veiksmai

1. Pagal Priemonę Sąjungos lėšomis finansuoti tinkamais galima laikyti tik tuos veiksmus, kurie atitinka visus toliau išvardytus kriterijus:

- a) veiksmai apima finansuoti tinkamų subjektų, nurodytų 10 straipsnyje, tarpusavio bendradarbiavimą vykdamas bendradarbiaujamąjį viešąjį pirkimą, kuriuo siekiama patenkinti skubiausius bei svarbiausius gynybos produktų poreikius ir įgyvendinti 3 straipsnyje išdėstytus tikslus;
- b) veiksmai apima naują bendradarbiavimą, įskaitant bendradarbiavimą esamoje sistemoje, arba esamo bendradarbiavimo išplėtimą, įtraukiant bent vieną naują valstybę narę ar asocijuotąją valstybę;
- c) veiksmus vykdo ne mažiau kaip trijų valstybių narių konsorciumas;
- d) veiksmai atitinka 9 straipsnyje išdėstytas papildomas sąlygas.

2. Toliau išvardyti veiksmai nėra tinkami finansuoti:

- a) veiksmai, kurie yra susiję su prekių ar paslaugų, draudžiamų pagal taikytiną tarptautinę teisę, bendradarbiaujamaisiais viešaisiais pirkimais;
- b) veiksmai, kuriais bendradarbiaujamaisiais viešaisiais pirkimais siekiama įsigyti mirtinų autonominių ginklų be galimybės žmonėms prasmingai kontroliuoti vykdamas atakas prieš žmones priimamus sprendimus dėl atrankos ir jėgos panaudojimo veiksmų.

9 straipsnis

Papildomos tinkamumo finansuoti sąlygos

1. Bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujančios valstybės narės ir asocijuotosios valstybės vieningai paskiria viešojo pirkimo agentą veikti jų vardu to bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo tikslais. Viešojo pirkimo agentas dalyvaujančių valstybių vardu vykdo viešojo pirkimo procedūras ir sudaro iš jų išplaukiančias sutartis su rangovais. Viešojo pirkimo agentas gali dalyvauti veiksmu kaip naudos gavėjas ir gali veikti kaip konsorciumo koordinatorių, todėl gali turėti galimybę valdyti ir derinti Priemonės lėšas ir dalyvaujančių valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių lėšas.

Šis reglamentas nedaro poveikio taisyklėms dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo, nustatytoms Direktyvoje 2009/81/EB.

2. 1 dalyje nurodytos viešojo pirkimo procedūros grindžiamos susitarimu, kurį dalyvaujančios valstybės narės ir asocijuotosios valstybės pasirašo su viešojo pirkimo agentu darbo programoje išdėstytomis sąlygomis. Susitarime, visų pirma, nustatoma praktinė tvarka, reglamentuojanti bendradarbiaujamąjį viešąjį pirkimą ir sprendimų priėmimo procesą, dėl procedūros pasirinkimo, pasiūlymų vertinimo ir pirkimo sutarties skyrimo.

3. 2 dalyje nurodytu susitarimu viešojo pirkimo agentui gali būti leista pirkti papildomą atitinkamo gynybos produkto kieki Ukrainai arba Moldovai. Tokį leidimą vieningai patvirtina bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujančios valstybės narės.

Tokia papildoma viešųjų pirkimų tvarka nedaro poveikio taikytinai Sąjungos teisei ir ji turi atitikti valstybių narių nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus dėl su gynyba susijusių produktų eksporto.

4. Į bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo procedūras ir sutartis įtraukiami 5–12 dalyse išdėstyti bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujančių rangovų ir subrangovų dalyvavimo reikalavimai.

5. Bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujantys rangovai ir subrangovai turi būti įsisteigę Sąjungoje ar asocijuotojoje valstybėje ir joje turi būti jų vykdomojo valdymo struktūros. Jie negali būti kontroliuojami neasocijuotosios trečiosios valstybės ar neasocijuotosios trečiosios valstybės subjekto arba, kaip alternatyva, atsižvelgiant į šio reglamento 3 straipsnyje išdėstytus tikslus, jų atžvilgiu turi būti atliktas tikrinimas, kaip tai suprantama Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/452 ⁽²²⁾, ir prireikus taikomos švelninimo priemonės.

6. Nukrypstant nuo šio straipsnio 5 dalies, Sąjungoje ar asocijuotojoje valstybėje įsisteigęs ir neasocijuotosios trečiosios valstybės ar neasocijuotosios trečiosios valstybės subjekto kontroliuojamas teisės subjektas gali dalyvauti bendradarbiaujamajame viešajame pirkime, jeigu jis pateikia valstybės narės ar asocijuotosios trečiosios valstybės, kurioje yra įsisteigęs bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujantis rangovas ar subrangovas, patikrintas garantijas. Garantijose pateikiami patikinimai, kad bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujančio rangovo ar subrangovo dalyvavimas neprieštarauja Sąjungos bei jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams, kaip nustatyta bendros užsienio ir saugumo politikos pagal ES sutarties V antraštinę dalį arba šio reglamento 3 straipsnyje išdėstytų tikslų sistemoje.

7. Siekiant užtikrinti suderintą požiūrį visoje Sąjungoje, garantijos, nurodytos šio straipsnio 6 dalyje, gali būti grindžiamos Komisijos, kuriai padeda 16 straipsnyje nurodytas komitetas, pateiktu standartizuotu šablonu ir jos yra pasiūlymo specifikacijų dalis. Garantijomis, visų pirma, pagrindžiama, kad bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo tikslais yra nustatytos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad:

- a) bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujančio rangovo ar subrangovo kontrolė nebūtų vykdoma tokiu būdu, kuriuo suvaržomas ar apriojamas jo gebėjimas įvykdyti užsakymą bei užtikrinti rezultatus, ir
- b) neasocijuotajai trečiajai valstybei ar neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektui būtų užkirstas kelias susipažinti su išlaptinta informacija, susijusia su bendradarbiaujamuoju viešuoju pirkimu, o bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujantys darbuotojai ar kiti asmenys turėtų valstybės narės ar asocijuotosios valstybės pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus išduotus nacionalinius asmens patikimumo patikrinimo pažymėjimus.

8. Viešojo pirkimo agentas Komisijai pateikia pranešimą, kaip tai suprantama Reglamente (ES) 2019/452, apie šio straipsnio 5 dalyje nurodytas taikomas švelninimo priemones arba šio straipsnio 6 dalyje nurodytas garantijas. Komisijos prašymu pateikiama tolesnė informacija apie taikomas švelninimo priemones ar garantijas. Komisija praneša šio reglamento 16 straipsnyje nurodytam komitetui apie visus pagal šią dalį pateiktus pranešimus.

⁽²²⁾ 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/452, kuriuo nustatoma tiesioginių užsienio investicijų į Sąjungą tikrinimo sistema (OL L 79 I, 2019 3 21, p. 1).

9. Bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujančių rangovų ir subrangovų bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo tikslais naudojami infrastruktūra, patalpos, turtas ir ištekliai turi būti valstybės narės ar asocijuotosios valstybės teritorijoje. Jei bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujantys rangovai ar subrangovai Sąjungoje ar asocijuotojoje valstybėje, neturi iškart prieinamų alternatyvų ar tinkamos infrastruktūros, patalpų, turto ir išteklių, jie gali naudoti savo infrastruktūrą, patalpas, turtą ir išteklius, esančiais ar laikomais už valstybių narių ar asocijuotųjų valstybių teritorijos ribų, su sąlyga, kad toks naudojimas neprieštaruja Sąjungos bei valstybių narių saugumo ir gynybos interesams ir yra suderinamas su 3 straipsnyje išdėstytais tikslais.

10. Į bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo procedūras ir sutartis taip pat įtraukiamas reikalavimas, kad gynybos produktui tiesiogiai nebūtų taikomas neasocijuotosios trečiosios valstybės ar neasocijuotosios trečiosios valstybės subjekto arba netiesiogiai per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų nustatytas apribojimas, kuriuo apriojamas valstybių narių gebėjimas naudoti tuo gynybos produktu.

11. Nukrypstant nuo 10 dalies ir atsižvelgiant į geopolitinę situaciją bei skubų poreikį vykdyti viešuosius pirkimus siekiant įsigyti gynybos produktus naudojantis Priemonės parama, toje dalyje nurodytas reikalavimas netaikomas skubiausiems bei svarbiausiems gynybos produktams, jei tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) bendradarbiaujamame viešajame pirkime dalyvaujančios valstybės narės ar asocijuotosios valstybės įsipareigoja išnagrinėti galimybę pakeisti komponentus, dėl kurių taikomas apribojimas, alternatyviais Sąjungos kilmės komponentais, kuriems apribojimai netaikomi;
- b) pagal viešojo pirkimo procedūrą įsigytus gynybos produktus daugumos valstybių narių, dalyvaujančių bendradarbiaujamajame viešajame pirkime, ginkluotosios pajėgos naudojo iki 2022 m. vasario 24 d.

12. Sąjungos ar asocijuotųjų trečiųjų valstybių kilmės komponentų kaina turi būti ne mažesnė nei 65 % numatomos galutinio produkto vertės. Negali būti naudojami jokie neasocijuotųjų trečiųjų valstybių, kurios pažeidžia Sąjungos bei valstybių narių saugumo ir gynybos interesus, įskaitant gerų kaimyninių santykių principo laikymąsi, kilmės komponentai.

13. Šio straipsnio tikslais terminas „bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujantys subrangovai“ reiškia bet kurį subjektą, kuris teikia ypatingos svarbos išteklių, turinčių unikalių savybių, būtinų produkto veikimui, ir jam skiriama bent 15 % sutarties vertės.

10 straipsnis

Finansuoti tinkami subjektai

Su sąlyga, kad subjektai atitinka Finansinio reglamento 197 straipsnyje nustatytus tinkamumo kriterijus, finansuoti tinkami subjektai yra:

- a) valstybių narių valdžios institucijos;
- b) asocijuotųjų valstybių valdžios institucijos;
- c) viešojo pirkimo agentai.

11 straipsnis

Skyrimo kriterijai

1. Komisija pasiūlymus vertina remdamasi šiais dotacijų skyrimo kriterijais:
 - a) bendradarbiaujamajame viešajame pirkime dalyvaujančių valstybių narių ar asocijuotųjų valstybių skaičius;
 - b) numatoma bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo vertė;

- c) pademonstruotas veiksmo indėlis stiprinant konkurencingumą ir EGTPB pritaikymą, modernizavimą ir plėtojimą, kad ji galėtų patenkinti, visų pirma, skubiausius bei svarbiausius gynybos produktų poreikius, kaip nurodyta 3 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, susijusius su pristatymo terminais, prieinamumu ir tiekimu;
- d) pademonstruotas veiksmo indėlis papildant atsargas, įskaitant tas, kurios buvo išekvotos reaguojant į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, pakeičiant pasenusią įrangą ir sustiprinant pajėgumus, kaip nurodyta 3 straipsnyje;
- e) veiksmo indėlio siekiant sustiprinti valstybių narių ar asocijuotųjų valstybių bendradarbiavimą mastas, visų pirma, proporcingu techninės ir finansinės rizikos ir galimybių pasidalijimu, remiantis nuoširdaus bendradarbiavimo samprata, taip pat siekiant pagal šį reglamentą perkamų produktų sąveikumo;
- f) veiksmo indėlis įveikiant bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų kliūtis;
- g) tai, koku mastu prisidedama prie EGTPB konkurencingumo ir padedama ją pritaikyti prie struktūrinių pokyčių, įskaitant technologinius pokyčius, *inter alia*, pasitelkiant numatytą gamybos pajėgumų sukūrimą ar didinimą, ir prisidedama prie tiekimo saugumo;
- h) MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių dalyvavimas;
- i) naujo rangovų ir subrangovų tarpvalstybinio bendradarbiavimo tiekimo grandinėse visoje Sąjungoje sukūrimas;
- j) planų vykdyti veiksmą kokybė ir veiksmingumas.

2. Darbo programoje nustatoma išsamesnė su 1 dalyje nustatytų skyrimo kriterijų, įskaitant bet koki korekcinį koeficientą, taikymu susijusi informacija. Darbo programoje atskiri ribiniai dydžiai nenustatomi.

3. Komisija kvietimų teikti pasiūlymus vertinimo ataskaitomis pasidalija su 16 straipsnyje nurodytu komitetu. Komisija su pareiškėjais pasidalija išsamia jų pasiūlymo vertinimo rezultatų ataskaita.

12 straipsnis

Darbo programa

1. Priemonė įgyvendinama pagal daugiametę darbo programą laikantis Finansinio reglamento 110 straipsnio (toliau – darbo programa).
2. Darbo programą Komisija priima įgyvendinimo aktu. Įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 16 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
3. Darbo programoje išdėstoma:
 - a) mažiausia bendrų viešųjų pirkimų veiksmų finansinė apimtis;
 - b) orientacinė finansinės paramos suma veiksmams, kuriuos vykdo minimalus valstybių narių skaičius, kaip reikalaujama 8 straipsnio 1 dalies c punktu;
 - c) paskatos vykdyti didesnės vertės viešąjį pirkimą ir papildomų valstybių narių ar asocijuotųjų valstybių įtraukimas;
 - d) Sąjungos įnašo kiekvienam finansavimo prioritetui bendra suma;

- e) veiksmų, apimančių bendradarbiavimą siekiant vykdyti bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus, aprašymas;
- f) numatoma bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo vertė;
- g) pasiūlymų vertinimo ir atrankos procedūra;
- h) tarpinių reikšmių, kurios turi būti suprojektuotos tokiu būdu, kad atspindėtų reikšmingą pažangą įgyvendinant veiksmus, siektinų rezultatų ir susijusių išmokėtinų sumų, aprašymas;
- i) tarpinių reikšmių, nurodytų h punkte, sąlygų įvykdymo bei rezultatų pasiekimo tikrinimo tvarka ir
- j) finansavimo sumų nustatymo ir, kai taikytina, koregavimo metodai.

4. Darbo programoje nustatomi 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus poreikius atitinkantys finansavimo prioritetai. Tais finansavimo prioritetais siekiama užtikrinti, kad būtų prieinamas pakankamas skubiausių bei svarbiausių gynybos produktų kiekis skubiausiai šalintinoms pajėgumų spragoms užpildyti, kaip nurodyta Bendro komunikato dėl investicijų gynybos srityje spragų analizės ir tolesnių veiksmų 4 skirsnyje.

13 straipsnis

Įslaptintos informacijos ir neskelbtinos informacijos apsaugos taisyklių taikymas

1. Taikant šį reglamentą:
 - a) valstybės narės ir asocijuotosios valstybės, dalyvaujančios bendradarbiaujamajame viešajame pirkime, laikydamosi nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų, tarpusavyje nustato tvarką, taikytiną įslaptintos informacijos apsaugai vykdant tą bendradarbiaujamąjį viešąjį pirkimą;
 - b) kiekviena valstybė narė užtikrina tokią ES įslaptintos informacijos apsaugą, kuri būtų lygiavertė numatytajai Sprendime 2013/488/ES nustatytoje Tarybos saugumo taisyklėse;
 - c) Komisija saugo gautą su Priemone susijusią ES įslaptintą informaciją laikydamosi Sprendime (ES, Euratomas) 2015/444 nustatytą saugumo taisyklių.
2. Komisija sukuria saugią keitimosi informacija sistemą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos keitimuisi įslaptinta informacija ir neskelbtina informacija tarp Komisijos ir valstybių narių bei asocijuotųjų valstybių ir, kai tinkama, su pareiškėjais ir gavėjais. Toje sistemoje atsižvelgiama į valstybių narių nacionalines saugumo taisykles.

14 straipsnis

Stebėseną ir ataskaitų teikimas

1. Komisija vykdo Priemonės įgyvendinimo stebėseną ir Europos Parlamentui bei Tarybai teikia ataskaitas dėl padarytos pažangos. Tuo tikslu Komisija nustato būtiną stebėsenos tvarką.
2. Ne vėliau kaip 2026 m. gruodžio 31 d. Komisija parengia pagal Priemonę vykdytų veiksmų poveikio ir veiksmingumo vertinimo ataskaitą (toliau – vertinimo ataskaita) ir pateikia ją Europos Parlamentui bei Tarybai.
3. Vertinimo ataskaita grindžiama konsultacijomis su valstybėmis narėmis bei pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais ir joje įvertinama pažanga, padaryta siekiant 3 straipsnyje išdėstytų tikslų. Joje įvertinamos galimos Priemonės veikimo kliūtys ir, visų pirma, įvertinama, kiek Priemone prisidedama prie:
 - a) valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių bendradarbiavimo, įskaitant naujo tarpvalstybinio bendradarbiavimo sukūrimą;

- b) MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių dalyvavimo;
- c) naujo rangovų ir subrangovų tarpvalstybinio bendradarbiavimo tiekimo grandinėse visoje Sąjungoje sukūrimo;
- d) EGTPB konkurencingumo stiprinimo ir pritaikymo, modernizavimo bei plėtojimo, kad ji galėtų patenkinti, visų pirma, skubiausius bei svarbiausius gynybos produktų poreikius;
- e) pagal Priemonę remiamų skubiausius bei svarbiausius gynybos produktų bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų sutarčių bendros vertės.

4. Remiantis turimais viešojo pirkimo agento įnašais, pavyzdžiui, galimybių studijomis pagal 9 straipsnio 11 dalies a punktą ir, kai aktualu, remiantis ypatingos svarbos technologijų stebėjimo centre vykdomu darbu, vertinimo ataskaitoje nurodomi trūkumai ir kritinė priklausomybė nuo neasocijuotųjų trečiųjų valstybių produktų, išigijamų naudojantis pagal Priemonę teikiama finansine parama, atžvilgiu. Vertinimo ataskaita yra Komisijos darbo, susijusio su technologijų veiksmų gairėmis, įskaitant švelninimo priemones tiems trūkumams ir kritinei priklausomybei pašalinti, pagrindas. Komisija apsparsto galimybę Europos gynybos fondo kontekste siūlyti priemones, skirtas trūkumams ir kritinei priklausomybei nuo neasocijuotųjų trečiųjų valstybių mažinti, kai tinkama, iš anksto kritiškai apmąstydamą visų komponentų, reikalingų EGTPB tiekimo grandinėje, užsitikrinimą.

5. Visi valstybių narių ataskaitų teikimo reikalavimai turi nedaryti poveikio nacionaliniams įstatymams ir kitiems teisės aktams, taip pat SESV 346 straipsniui.

15 straipsnis

Informavimas, komunikacija ir viešinimas

1. Nedarant poveikio taikytinai Sąjungos teisei ar nacionaliniams įstatymams ir kitiems teisės aktams, susijusiems su įslaptintos informacijos ir neskelbtinos informacijos apsauga, Sąjungos lėšų gavėjai nurodo tų lėšų kilmę ir užtikrina Sąjungos finansavimo matomumą (visų pirma, viešindami veiksmus ir jų rezultatus), teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.
2. Komisija vykdo informavimo ir komunikacijos veiksmus, susijusius su Priemone, su remiantis Priemone vykdytais veiksmiais ir pasiektais rezultatais.
3. Priemonei skirtais finansiniais ištekliais prisidedama prie institucinio informavimo apie Sąjungos politinius prioritetus tiek, kiek tie prioritetai yra susiję su 3 straipsnyje išdėstytais tikslais.

16 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Europos gynybos agentūra kviečiama komitetui stebėtojos teisėmis teikti savo nuomones ir ekspertines žinias. Europos išorės veiksmų tarnyba taip pat kviečiama padėti komitetui.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

17 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2023 m. spalio 18 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

R. METSOLA

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. M. ALBARES BUENO